

УДК 378: [340(045): 004]

*Тяпкін А. С., ст. науковий співробітник Харківського НДІСЕ,
e-mail: tyapkin@ukr.net*
*Курдес Е. П., науковий співробітник Харківського НДІСЕ,
Курдес О. В., науковий співробітник Харківського НДІСЕ,
e-mail: kurdes-natalia@ukr.net*

ЩОДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ІМ. ЗАСЛ. ПРОФ. М. С. БОКАРІУСА

Україна завжди була серед лідерів підготовки висококваліфікованих кадрів, конкурентних на світовому ринку праці. Держава обрала європейський курс розвитку та на перші лідируючі позиції виходять надання якісних освітніх послуг з використанням сучасних технологій навчання та обміну науковими думками з колегами з країн Європейського Союзу, Близького та Далекого зарубіжжя. Результати своїх наукових розробок вчені викладають у наукових працях, а обмін думками здійснюється під час проведення міжнародних конференцій, симпозіумів тощо. Саме тому у науковців-правників постає питання: Як опублікувати результати своїх наукових пошуків у фаховому юридичному виданні, внесеному до переліку наукометричних баз Scopus і Web of Science?

Вимоги щодо наявності закордонних публікацій і публікацій у журналах, що входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science, передбачені чинним законодавством України. Перелік зарубіжних журналів, які індексуються у цих наукометричних базах даних є досить значним, однак жодного журналу в Україні де можна було б опублікувати свої наукові розробки з права відсутні. У п. 8 Порядку затвердження рішень про присвоєння вчених звань, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 656, йдеться про **рекомендовані** (виділено нами – **авт.**) МОН України міжнародні наукометричні бази [1]. Порядком присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, затвердженим наказом МОН України МОН України, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 14.01.2016 № 13 [2], наукометричні бази Scopus або WoS визначено як безальтернативні. Забута навіть вітчизняна база «Україніка наукова».

Ні МОН України, ні Міністерство юстиції України визначення наукометричної бази даних не надають. З наукових джерел ми знаємо, що це бібліографічна і реферативна база даних, інструмент для відстеження цитованості наукових публікацій. Наукометрична база даних це також пошукова система, яка формує статистику, що характеризує стан і динаміку показників затребуваності, активності та індексів впливу діяльності окремих вчених і дослідницьких організацій. Так, **Scopus** – найбільша в світі єдина реферативна база даних і наукометрична платформа, що створена у 2004 р. видавничою корпорацією Elsevier; **Web of Science (WoS)** – це реферативна наукометрична база даних наукових публікацій проекту Web of Knowledge компанії Thomson Reuters; **Journal Citation Reports®** – система об'єктивного оцінювання і порівняння провідних світових науково-дослідних журналів шляхом складання статистики їх цитування та кількості публікацій практично за всіма галузями природничих, соціальних та прикладних наук. JCR має два видання: JCR Science Edition та JCR Social Sciences Edition; **Scimago Journal & Country Rank (SJR)** – сайт показника рівня цитованості наукових журналів більше 230 країн світу на базі інформаційної системи Scopus (Elsevier BV); **Google Scholar** – є вільно доступною пошуковою системою, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін; **Російський індекс наукового цитування (РІНЦ) на eLIBRARY.RU** – інформаційно-аналітична система, безкоштовний загальнодоступний інструмент вимірювання та аналізу публікаційної активності вчених і організацій. Таку інформацію запозичено з сайту **Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського** [3].

Звернімо увагу і на те, що у цьому переліку відсутня **Index Copernicus**, яку Вікіпедія подає наступним чином: онлайн наукометрична база даних, створена в 1999 році в Польщі. База даних має декілька інструментів оцінки продуктивності, які дозволяють відстежувати вплив наукових робіт і публікацій, окремих вчених або науково-дослідних установ. Index Copernicus також пропонує традиційне реферування та індексування наукових публікацій. База даних знаходиться у веденні Index Copernicus International. Станом на 2017 р. основний список Index Copernicus містить понад 30 000 журналів, у тому числі 3000 з Польщі.

Система ранжування журналів від Index Copernicus була розкритикована Джефрі Біллом за велику частку «хижацьких» (шахрайських) журналів у базі даних та сумнівну методологію оцінки журналів [5].

Зауважимо, що наявність чи відсутність таких публікацій є ненадійним і формальним показником, що має лише інформаційне значення, не повинен мати нормативного характеру. Згідно з оцінкою трьох надзвичайно авторитетних зарубіжних академій наук – Академії наук Франції, Німецької академії природничих наук («Леопольдіна»), Королівської академії наук Великої Британії (спільна заява від 27.10.2017 р.), наявність публікацій у журналах, що включено до наукометричних баз, не може розглядатися як один із основних інструментів оцінювання результатів наукових досліджень; покладання на цей показник «веде до поверхових, занадто спрощених і ненадійних методів оцінювання». У своїх дослідженнях польські вчені також аргументовано доводять, що багатовимірна оцінка місцевих журналів не повинна спиратися лише на бібліометричні показники, засновані на Web of Science або Scopus [4].

Список використаних джерел:

1. Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 656. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2015> – %D0%BF (дата звернення: 18.03.2019).
2. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.01.2016 № 13. URL: ¶
3. ORCID: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16> (дата звернення: 18.03.2019).
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. *Офіційний сайт*. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1367> (дата звернення: 18.03.2019).
5. Цит. за: *Голос України*. Scopus замість науки: чи потрібно це Україні? / кол. авторів: Олена Стойко, Олексій Кресін, Олександр Батанов та ін. URL: <http://www.golos.com.ua/article/303608> (дата звернення: 17.03.2019).
6. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. Index Copernicus. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Index_Copernicus (дата звернення: 17.03.2019).